לעולם משמע דל"ש היכא דקנה שאר נכסים כגון

דבכל חד וחד איכא למימר דהיינו

הוא ששייר ואפ״ה הוא בן חורין

אלמא פלגינן דיבורא דהא כל נכסי

קא"ל ולא קנה אלא את עלמו וקשיא

אע״ג דלא הזכיר שם קרקע ב מ״מ

קנה כל קרקע דאית ליה אלא שיד

העבד על התחתונה ^ג ויקח האדון

לעצמו בית כור מעידית שבנכסים

כדתנן בפרק בית כור (ב"ב דף קז:) חלי שדה אני מוכר לך יניח לו חלי

שדהו ומפרש התם דלוקח נוטל כחוש

דיד בעל השטר על התחתונה ואר"יד

דלעולם דר׳ שמעון בא להוסיף אפילו

אין לו אלא אותה העיר או אותה

שדה כדהתני סיפה בתוספתה דבבה

בתרא ובפ"ק דפאה ר' שמעון

אומר לעולם הוא בן חורין עד

שיאמר כל נכסי נתונים לפלוני עבדי

חוץ מאחד מריבוא שבהן אמר חוץ

מעיר פלוני חוץ משדה פלוני אפיי

אין שם אלא אותה העיר או אותה

שדה זכה עבד בנכסים וקנה עלמו

בן חורין הוחין מתקיים דבור כל

נכסי אלא בעבד לבדו וה״א

כשאמר חוץ מבטל דבורו מה שאמר

כל נכסי קמ"ל דאפ"ה יצא לחירות

דפלגינן דיבורא: הלבה בר"ם.

ולר"מ ס"ד דסבר דלא פלגינן דיבורא

דמדקאמר ר' שמעון לעולם משמע

אפילו באותו ענין דלדידך לא יצא

לחירות דלא פלגינן דיבורא כשאין

לו אלא אותה העיר אפ״ה יצא

לחירות ומסיק דטעמא דר"מ לאו

משום דלא פלגינן דיבורא אלא משום

דלאו כרות גיטא הוא פירוש דאין

זה כריתות כיון שיש שיור בדיבור

שהוא משתחרר בו דאמר כל נכסיי

ואינו מתקיים כולו אבל בעבד

שהביא גיטו וכתוב בו כל נכסיי

קנויין לך פלגינן דיבורא שפיר

לכרות גיטא הוא ורש"י פירש דלאו

כרות גיטא הוא משום דאיכא למימר מדשייר בנכסים שייר נמי בעבד

ולפי זה באין לו אלא אותה העיר דלא שייך למימר מדנחית לשיורא

שייר נמי עבד מודה ר"מ דינה לחירות דפלגינן דיבורה וחין משמע

כן בתוספתא כדפירש׳ ולשון אפי׳ אינו מיושב דאפילו אין לו אלא

אותה העיר משמע דכ"ש יש לו שאר נכסים דינא לחירות ואדרבה

ר"מ לא פליג אלא ביש לו שאר נכסים: שבתים ישק משיב

דברים נכוחים. כשאדם אומר דברים נכוחים אותם שסביבותיו

משיקין שפתותיהם זו לזו ששותקין ואין יודעים מה להשיב: ראיבו חוזר בעבד. ול״ת ואמאי ינא כן חורין ידי וומותר בכת

חוריןשיין הא מתנת שכיב מרע הוא ולא קנה אלא לאחר מיתה

שפירש השיורא ול"ש היכא דלא קנה כגון שלא הזכיר קרקע ששייר

לעולם הוא בן חורין. דמאי דגלי גלי ומאי דלא גלי לא גלי: עד לעולם הוא בן חורין. פי׳ בקונטרם מדקאמר ר׳ שמעון

ל) ומומפתל פ"ל דפלהו. ל) [עוספתת פיים לפתוס] ב) בייב לב. כתובות כו. קדושין עג:, ג) לעיל ד:, ד) קדושין ג., ב) [לעיל ד:], ו) לעיל ה. ג, 6) [פעיל ה], 1) פעיל ה.], מ) [לקמן כג, 1) [לעיל ה.], מ) [לקמן לו:], מ) [דכרים מ) [לקמן לו:], מ) [דכרים כד], יצ) [ע' בפירוש רש"י בסוף משנה דלעיל ב. ד"ה אם ובד"ה יתקיים], יג) [דף י.], יד) רש"ל, טו) עי מהרש"ל, טו) גי מ"ד, יו) [ושם ד"ה ,.., אמר ליה],

תורה אור השלם 1. שְּׂפֶתִיִם יִשְׁק מֵשִׁיב

דברים נכחים: משלי כד כו

מוסף רש"י

לעולם הוא בן חורין. אם שייר קרקע כל שהוא, דשייר קרקע ולא עבד (רשב"ם ב"ב קמט:) ור"ש סבר פלגינן, הואיל והזכיר קרקע בשיורא, קרקעות הוא דלא קנה אבל הוא עצמו לספוקי בשיורא קנה לקמן מב.). עד שיאמר כו' חוץ מאחד מריבוא. כר׳ חוץ מאחד נגרבות. עד שיהיה השיור ששייר סתם, ויחמר כל נכסיי נתונים לפלוני עבדי חון מאחד מרבוא שבהן, שהה מחחד מרכנות שבפן, שההוח חלמו משוחרר ודרך כבוד ואינו משוחרר ודרך כבוד כתב לעבדו כך, ומ"מ לא קנה כלום (ב"ב שם) דכיון דלא פירש שיורא, אמרינן דלא פירש שיורא, אמרינן איהו דשייריה, ולדידיה חשיב ליה אלא אחד מרכוח (לקמן מב.). יתקיים מתכות (לקטן טב.). לתקיים בחותמיו. יכאו התכירים החתימה וכשר (לעיל ד:). החתימה וכשר (דעיד דו).

דוו אחת מן הדרכים.

שמכיא גנו או שחרור ממדינת

הים לריך שיאמר בפני

נכת ובפני נחתם (קדושין

הים, הוץ מחרש שוטה

וקטן, ללאו בני דעה נינהו

ואין יכולון לעשות שלים

ואין יכולון לעשות שלים

ואין יכולון לעשות שלים (מב.) דאין קטן נעשה שליח, והוא הדין להעך (לעיל ה.). וכל גט שיש עליו עד כותי פסול. דחשידי אעדות שקל (לקמן י.)**.**

מוסף תוספות

א. חוץ מקרקע פלוני דהשתא קנה עצמו ושאר הרא"ש. ב. ששייר. תוס׳ חצי הכח"ש. ג. אלמא הכחוש מיהא נוטל, [אבל שלא יתן לו כלום, הא ודאי לא. ריטב״לן, ולא שנא משייר ממוכר או נותן, ועוד, דבמתנה ממש אשכחן כה"ג דקנה וכו'. רשנ"ל. T. הא דאשמועינן לר"ש דפלגינן ריבורא היינו. תוס' הרא"ש. ה. וכיון דאין לו אלא מה ששייר. ל6"ע. 1. דמטעם דנחת לשיורא לא שייך למימר לא יצא בן חורין אלא היכא דיש לו נכסים אחרים דאמרי׳ מדשייר אותה העיר ואותה שדה שייר נמי העבד, וכל נכסי דקאמר קאי אשאר נכסים, אבל אם אין לו אלא . אותה העיר ואותה שדה ע״כ אוזנו ועין דאוזנו שו זע כ לא מצי קאי אלא אעבד ואמאי קאמר ר"מ לא יצא לחירות, אלא לאו משום דקא הרח"ש. ז. אפי׳ אם מת. תוק׳ הרא"ש, ח. [ד]כבר קדמו היורשין. תוס' הרא"ש. ט. ומ"מ בנכסים חוזר כמו בכל מתנת שכיב מרע. תוס׳ להשתחרר לאחר מיתה. מוס׳ הכל״ש. יא. דבתר דעתו אזלינן, א״כ. מוס׳ הכל״ש. יב. כשאר מתנת שכיב מרע. מוס׳ הכל״ש.

כאחד מריבוא בנכסים אע"ג דשוי טפי. ומדקאמר ר"ש לעולם הוא דכתב ליה חוץ מבית כור קרקע דהשתא לא קנה שום קרקע בן חורין אשמעינן לא שנא היכא דקנה שאר נכסים עמו כגון שפירש השיור ששייר חוץ מקרקע פלוני דהשתא קנה עלמו ושאר נכסים חוץ מן השיור ולא שנא היכא דלא קנה שאר נכסים כגון שלא הזכיר שם הקרקע ששייר דכתב ליה חוץ מבית כור קרקע דהשתא לא קנה שום קרקע דבכל חד וחד איכא למימר היינו ההוא דשייר אפ״ה הוא בן חורין דהוא לאו קרקע הוא ולא שייריה אלמא פלגינן דיבורא דהא כל נכסי קאמר ליה ולא קנה אלא את עלמו. ואת נמי דקאמרת עלמו קנה נכסים לא קנה כר׳ שמעון סבירא לך: והאמר רב נחמן הלכה כר׳ מחיר. דלח ילח לחירות: שקילם ר' יוסי. כדמפרש ואזיל: שפתים ישק. ראוי הוא לנשק: ומי אמר רב נחמן הכי. דלא פלגינן דיבורא: שריב מרע. חוזר בכל מתנותיו בבבא בתרא (דף קמו:): שהרי ילה עליו שם חירות. וחסור להשתעבד בו. אלמא פלגינן דיבורא: התם. דאמר ר"ג הלכה כר"מ טעמא לאו משום דלא פלגינן דיבורא הוא דהא כי נמי הזכיר שם שיור קרקע פלוני דליכא פלוגתא דדיבורא קאמר ר"מ דלא יצא לחירות אלא טעמא משום דלאו כרות גיטא הוא דגבי אשה כתיב ספר כריתות ודברים כד) ושחרורי עבדים גמרי לה לה מאשהי דכתיב חופשה לא נתן לה (ויקרא יט) וכתיב וכתב להיא) ובעינן בהו כריתות וכיון דאיכא למימר דשייריה דהא נחת לשיורא והוא לא הוזכר בתוך המתנה דלא כתב ליה עצמך ונכסי קנויין לך לאו כריתות גמור הוא. אבל היכא דלא שייר כי הכא הוי כריתות לנאת ונשתחרר

אינו יכול לחזור שקדשו השם וגבי מילמיה דרבא בעבד שהביא יכירוהו ושוב אין בו פסול דבני ארץ ישראל ודאי בקיאין לשמה: דרבי יוחנן. לא איתפרש היכא: דבעל. הבעל ערער עליו לפוסלו: בותבר' ואינו יכול. מפרש בגמרא: שוו למוליך ולמביא. לומר בפני נכתב: גבו' הוץ מחרש שוטה וקטן. שאין בהם דעת ואין שליחותן שליחות לגרש: כל גע. כלומר כל שטר: חוץ מגיטי נשים. לקמן בפירקין יגי מפרש טעמא:

העולים

"ג. ורבנן אמרי דגבי העבד כיון דיצא עליו שם בן חורין כבר קדשו השם ואינו חוור בו. שעות קדמונים. ומ"מ שפיר דייק מהכא דפלגינן דיבורא (ד)כיון דכתוב בשטר כל נכסיו והוא משתחרר אע"פ שאינו זוכה בנכסים. חוס' הלח"ש, "T. נבעי שני עדים. למכ"ן. 10. שמאחר שהגט בידו אע"פ שאינו מקויים. מחירי. ID. דלמא גט פסול הוא, דהא צריך קיום מדבריהם. שיטות קדמונים. "T. דלמא

גט כשר הוא וה״ל בן חורין. שיטות קדמונים. ומתוך כך תקנו שיהא השליח נאמן ולא יהא האדון יכול לערער וישא בת חורין. מלויני. יח. ובשחרורי עבדים משום דאיתקש לגיטי נשים הוא, דהשוו אותם חכמים לכל דיניהן. כענ״ה. "ט. | ונכעב״ה מקשה ופליגן.

לעולם הָוֹאָ בן חורין עד שיאמר בל נכסיי נתונין לפלוני עבדי חוץ מאחד מריבוא שבהן והאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן אע"פ שקילם רבי יוםי את רבי שמעון הלכה כר' מאיר דתניא יכשנאמרו דברים לפני ר' יוםי קרא עליו המקרא הזה ישפתים ישק משיב דברים נכוחים ומי אמר רב נחמן הכי והאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ישכיב מרע שכתב כל נכסיו לעבדו ועמד חוזר בנכסים ואינו חוזר בעבד חוזר בנכסים מתנת שכיב מרע הוא ואינו חוזר בעבד שהרי יצא עליו שם בן חורין אלא אמר רב אשי התם היינו מעמא משום דלאו כרות גימא הוא: אם יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו: ערער כמה אילימא ערער יחד והאמר ר' יוחגן דברי הכל אין . ערער פחות משנים ואלא ערער תרי תרי ותרי נינהו מאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני יאלא ערער דבעל: מֹתנֹי׳ מִיהמביא גם ממדינת הים ואינו יכול לומר בפ"ג ובפ"ג אם יש עליו עדים יתקיים בחותמיו אחד גיטי נשים ואחד שחרורי עבדים שוו למוליך ולמביא וזו יאחת מן הדרכים ששוו גימי נשים לשחרורי עבדים: 'גמ' יכול יכול לומר אילימא חרש חרש בר אתויי גימא הוא והתנן יהכל כשרין להביא את הגם חוץ מחרש שומה וקמן "אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן כגון שנתנו לה כשהוא פיקח ולא הספיק לומר בפני נכתב ובפני נחתם עד שנתחרש: אחד גיפי נשים ואחד שיחרורי עבדים: תנו רבנן בשלשה דרכים שוו גימי נשים לשיחרורי עבדים ישוו למוליך ולמביא יוכל גם שיש עליו עד כותי פסול חוץ

שיאמר. סתם חוץ מדבר מועט ולא יפרש מה הוא משייר דהתם

אמרינן דאחד מריבוא דקאמר היינו עבד ואיהו לא חשיב ליה אלא

מגיטי נשים ושחרורי עבדים ייוכל השטרות שעה אחת כל זמן שלא חזר ושוב

גיטו כרות גיטא הוא ונהי דנכסים לא קנה דבעי' קיום אבל עלמו קנה דפלגינן דיבורא: ים אם יש עליו עוררין. לפוסלו: יסקיים נחוממיו. או העדים עלמן יעידו שחתמוהו או עדים אחרים

ואין גט לאחר מיתה חו"ל בדכתב ליה מהיום ש אי נמי אפילו סתמא דכיון דדעת שכיב מרע לשחררו' דעתו שיקנה בשעה שראויה לשחרר דהיינו מחיים וא"ת כיון יא דסתמא דדעת של שכיב מרע לחזור בו אם יעמוד יב אמאי אינו חוזר בעבד וי"ל דהכל תקנת חכמים היא גם מה שחזר בנכסים גם מה שאינו חוזר בעבד דמסחמא דעתו כמו שיאמרו לו חכמים ד ומיהו אם כתב בהדיא מהיום אם ימות שין המיום אם לא ימותן אין נראה שיועיל לענין זה יצא עליו שם בן חורין לומר שאינו חוור בעבד מאחר שהתנה בפירוש: התם משום דלאו כרות גישא הוא. וא"ת דבפי מי שמת (ב"ב דף הנ.)י" (בעי למימר) עבדה כמקרקעי דמי ופריך עליה מהך דשייר קרקע כל שהוא לא יצא בן חורין וקאמר עלה רב דימי עשו מטלטלין שיור אצל עבד וא״ל רבא לרב נחמן מ״ט וא״ל משום דעבדא כמטלטלי דמי ומטלטלי הוי שיור אצל עבד ומשני רב אשי אנן משום דלאו כרות גיטא הוא מתניגן לה משמע דרב נחמן דפי׳ טעמא משום דעבדא כמטלטלי דמי לית ליה טעמא דלאו כרות גיטא הוא ואור״ת דהתם ה״פ אגן משום דלאו כרות גיטא הוא מתניגן שכך השיב ר"נ לרבא ולא משום דעבדא כמטלטלי הוא שלא השיב כן רב נחמן מעולם והשתא רב אשי דהתם לטעמא דפירש הכא טעמא דר"י ד"ה בו'. אר"ת דעיקר דהתם לטעמא דפירש שם: רו"י ד"ה בו'. אר"ת דעיקר מילתא דר"י איתמר בפ"ב דכתובות (דף כג:) גבי פלוגתא דמעלין לכהונה ע"פ עד א' ואע"ג דהתם נמי מייתי ליה כלישנא דמייתי לה הכא:

העולים

[וע"ע תוס' כתובות כו. ותוס' ב"ב לב. ד"ה והאמר כתבו הכי בשם ר"י]: ונייע מוס' כמוכות כו. ומוס' כמוכות כו. דים והתמתי כמכו היים והתמתי כמכו הכי בסס ריין. סכוך אהני. שפוסלין החתימה ולוקמה בחזקת אשת איש: אלא ערער רבעל. וה״ה ערער דלקוחות שבאה אשה לטרוף מהן כדאמרינן בירושלמי: שורך לפוליך ולפביא. וא״ת בשלמא באשה הוי משום עיגונא אבל בעבד ֹד מה עיגון יש דאי משום מו דאסור בבת חורין מו ובשפחה "לא ליתביה האי שלית לעבד גט זה שהביא ממד״ה ולא יאסר בשפחה וי״ל דחשוב עיגון הא דאסור בבת

חורין ומה שאינו מתחייב במצות: ששוד גישי נשים לשחרורי עבדים. איפכא הוה ליה למימר ששוו שחרורי עבדים לגיטי נשים דעיקר דין מוליך ומביא הוי באשה יו אלא אגב דעד השתא איירי בגיטין נקטיה ברישא יט:

בשעת נתינה עדיין הוא יכול לומר וגם ממאי דאמרן כיצד יעשה יטלנו ממנו ויחזור ויתן אלמא אע״פ שיצא השליחות מידו נאמן התם היכא דלא אתא בעל ומערער אבל הכא דקא אתי בעל ומערער אי אמר מקמי הכי נאמן ואי לא לא. המביא גט ממדינת הים וכרי מאי אינו יכול אילימא חרש שאינו לא שומע ולא מדבר וחרש בר אתויי גיטא הוא והתנן הכל כשרים להביא את הגט חוץ מחרש שוטה וקטן פי׳ מפני שאין בהן דעת ואין שליחותם שליחות: אמר רב יוסף הכי במאי עסקינן כגון שנתנו לו כשהוא פקח ולא הספיק לומר בפני נכתב ובפני נחתם עד שנתחרש. והאידנא שוותה א"י למדינת הים דלא שכיחי בה שיירתא שאין שם עולי רגלים ולא בתי דינים קבועין ואין עדים מצויין לקיימו הילכך צריך השליח לומר בפני נכתב ובפני נחתם כדי שיקיימנו ולא יוכל עוד הבעל לערער ואם לא אמר אין האשה מותרת להנשא עד שיתקיים הגט בחותמיו: מתני'

אחד גיטי נשים ואחד שחרורי עבדים שוים למוליך (והמביא) [ולמביא] וזו א' מן הדרכים ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים. פ"י לענין זה שין גיטי נשים וחומריי אוד שהעליח נאמן לקיימו דשוויה רבנו כב יתיי מה שאין כן בשאר שטרות שצרכים!
שני עדים לקיים את השטר ואין השליח נאמן כשני שאם שלח הלוה שטרו למלוה ע"י שליח אין השליח נאמן לקיימו: כל השטרות העולים בערכאות של עובדי כוכבים אע"פ שחותמיהן עובדי כוכבים כשרים חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים רבי שמעון
אומר כלן כשרים לא הוזכרו אלא [בזמן] שנעשו בהדיוט פ" כל השטרות שנעשו ע"י ב"ד אומות העולם אע"פ שחותמיהן החתום בתוכן נכרים כשרים דדינא דמלכותא דינא אע"פ שהנותן והמקבל ישראל חוץ מגיטי נשים דלאו בני כריתות נינהו הואיל
ולא שייכי בתורת גיטין וקדושין אבל על הדינים נצטוו בני נח וכן שחרורי עבדים דלכל פסולא דאורייתא שוי שחרור עבד לגט אשה דגמרי׳ לה לה מאשה:

א [מיי' פ"ג מהל' זכיה ה"ה טוש"ע חו"מ סיי רמא סעי' ד]: בזד ב מיי' פ"ן מהלכות עבדים הלכה ט טוש״ע חו״מ סי׳ רג סעי׳ טו [יו״ד

םי' כסו סעי' עהן: בה ג מייי פ״ז מהלי גירושין הל״ב סמג עשין נ וטוש"ע אה"ע סי׳ המא סעי׳

, ב הה עם קננו ס נגן: דה מיי שם הלי סמג שם טוש"ע אה"ע סיי קמב סעי ו: סיי קמב סעי ו: בזו ו מיי פ"ו מהל' עבדים הל"ז סמג עשין עו טוש"ע יו"ד סי' רסו סעי' מה וסעי' נא:

מח ז מיי שם הל"ו טוש"ע שם סעני מו: מם ח מיי שם הל"ה [ופכ"ז מהלי מלוה וופליין מוסלי מולה ה"א] טוש"ע שם סעיף מו [חו"מ סיי סח סעי' א]:

פסקי רי"ד י אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ש״מ שכתב כל

נכסיו לעכדו ועמד חוזר חוזר בנכסים מתנת ש"מ הוא] וקי"ל שש"מ כל זמן שלא מת חוזר במתנתו ואינו חוזר בעבד שהרי יצא עליו שם בן חורין ואסור עוד להשתעבד בו. ופלגי׳ דבורא קיימין דבריו שבעבד בבב. רבריו קיימין ובנכסים אין דבריו קיימין וחוזר בהן: **מתני'** המביא גט מא"י אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אם יש בחותמיו. פי׳ המורה שהבעל מערער שהוא מזוייף יתקיים בחותמיו פי׳ אם יעידו העדים על חתימת ידיהן או עדים אחרים יכירו החחימה כשר. ואם אין עליו עוררים מסתמא כשר דהא בקיאין לשמה ועדים מצויין תמיד לקיימו כדאמרי/ בתי דינים קבועי. והגאון פי/ המביא גט מא״י וכו׳ ביוז דבא״י שכיחי שיירתא מפני שבתי דינים קביעין שם בשני ובחמישי קב כן סם בסני ובוזמים כתקון עזרא אינו צריך שיאמר השליח כלום אלא נתנו ונשאת בו ולא חיישינן . לערעור הכעל שאם יכא במדינת הים דלא שכיחי שיירתא אל יתנוהו לאשה עד שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם או עד שיתקיים בחותמיו דחיישינז שמא יבא הבעל ויערער ואין עדים מצויין לקיימו ונמצא גט בטל ובניה ממזרים. אם יש עליו עוררים. ערער כמה אילימא חד והא א״ר יוחנן . דברי הכל אין [ערעור] פחות משנים פי׳ שאין משגיחין בדבר המערער א׳ אלא ערער חרי חרי וחרי ויוהו מאי חזיח שאם יבואו שנים ויאמרו מזוייף הוא ולא כתבו הבעל מה מועיל תרי ותרי נינהו אלא בעל פי׳ שאם יבא בעל ומזוייף הוא צריך להתקיים . בחותמיו ולערעור בחותמיו הלפועוו ובעל ודאי משגחי׳ וי״ל דוקא בחותמיו אבל שליח כיון . שיצא הגט מידו שוב אינו נאמן דדוקא אי אמר מקמי הכי שוב אינו יכול הבעל לערער כדאמרן אי עבדת מהנית אבל כיון שיצא השליחות מידו שוב אינו נאמן ואע״פ שיש לדקדק ממאי דאמרי׳ לקמן ולא ממאי ואמר עד שנתחרש הספיק לומר עד שנתחרש טעמא דנתחרש הא לא